

ris secundū diogenē siue, xlix. uti nos posuimus. Siue plures iis ponant libri nihil interest. nec inter hæc ulla est
 cōtradictio. quoniā hæc diuersa sub diuersis uerificantur sensibus.

Quod numerus librorū Ari. de animali negocio a diogene & numerus a Plinio positus cum superiori nostro
 concordat numero.

Caput. XXIII

Nsurrexit et altera dubitatio ex iis q̄ dicta sunt. Nā nos cū uolumina de aialibz & libros enumerarem
 diximus eoz uolumina numero esse triginta unū. sub quatuordecim cōtenta libris. Diogenes aut̄ hic dicit
 nouē de aialibz Ari. scripsisse Plinius aut̄ i naturali historia cū de leone loq̄ret ferme quingenta Ari. alex-
 andro asseruit dedisse uolumina. dixit. n. (Alexandro magno rege inflammato cupidine aialium naturas noscēdis
 delegataq; hac comētatione ari. sumo i omni doctrina uiro: aliquot milia hoīum i totius asiæ græciæq; tractu
 parere iussa oīum. quos uenatus aucupia piscatusq; alebāt q̄busq; uiuaria armēra aluearia piscine auaria i cura
 erāt: ne qd usq; genitū ignoraret ab eo: quos p̄cūctando quingenta ferme uolumina illa p̄clara de aialibus cōdi-
 dit.) Ad hæc respōdendo i primis dicimus q̄ nihil ē qd negociū aut methodus aut liber de aialibz dici debeat
 nisi id scibile totū de aialibus doceat. uidelicet s̄bam cū operatiōibus ppriis. generationē & uitā. Et hac de cau-
 sa oēs p̄fati decē libri. triginta & unū cōtinētes uolumina: de aialibus negociū & methodus dici pōt: quoniam
 & p̄ historias & p̄ causas totū de aialibz scibile docēt. Illa ēt uiginti duo uolumina i tredecim cōtenta libris cau-
 sis aialiū iquirentia cū totū de aialibz p̄ cās scibile doceāt: negociū de aialibus dici pōt. Cæterū nullus est liber
 q̄ de aialibz liber dici ualeat nisi ille q̄ de aialiū historiis d̄r ipse. n. scibile totū. s̄ s̄bam generationē & uitam quo
 quo mō docet. Cæteri aut̄ singuli libri nō totū de aialibus scibile sed aliqd de ipsis docēt aialibus. Verus igitur
 erit diogenis sermo quo d̄r ari. de aialibus nouē cōdidisse. sunt. n. ea nouē q̄ i historiis aialiū cōtinēt q̄ de aiali-
 bus pprie d̄r liber. uerus ēt est sermo noster cū diximus ari. xxxi. de aialibz fecisse uolumina i. xiiii. cōtēta libris
 ii. n. oēs libri totū de aialibus cōtinēt negociū. de hoc tamē noīe (de aialibus) distincte magis i inferioribus tra-
 ctabit. Id at̄ q̄ Plinius dixit sermone p̄abili sic uerificari pōt. sunt. n. uolumina ferme quingenta de aialibus
 ab arist. edita si p̄fatis libris suos cōplices & apēdices adiūxeris. q̄ nūero supius qundecim enūerati sūt. octo uideli-
 cet anathomiarū. unus de anathomiarū electiōe uel explanatiōe. unus de aia. de aia q̄onibz duo. de compositis
 aialibz unū de fabulosis aialibus unū. de phibitiōe generatiōis unū. q̄ oēs. xlii. uel. xlii. iuxta nōnulla exēplaria
 græca d̄ q̄bus diogenes de anathomiis nouē dicit scripsisse uolumina reddūt numerū. ferme quingēsimū attin-
 gentē ut ipse quoq; Plinius dixit. Quod igit̄ nulla sit iter diogenē pliniū & nostrā sniam d̄ria circa numerū li-
 broz physicae doctrinae ari. ex iis satis manifestū ē. at quoniā octo uel nouē de anathomias uolumina ab arist.
 esse composita diximus; utrū hoc ueritatē habeat rationibus aliquantulum disputandum est.

Quod aristotiles de anathomiis uolumina eāderit.

Caput. XXIII.

Alenus. n. libro d̄ matricis anathomia asserere uē ari. de anathomia iter cæteros ægregie scripsisse loq̄ns
 enī de uasoz mulierū spmaticoz iplatiōe dixit. (Has at̄ iplatiōes neq; ari. neq; erophilus neq; eudo-
 mus nouit memini autem istoz non solum q̄nia soli non nouerant sed tanq̄ oprimorum anathomiza-
 torum) Ipse ēt ari. pluribz locis se de anathomiis scripsisse nā tertio de p̄ribz li. ait. (Sed q̄ diligētius noīe uelit
 queadmodū uene iter se hēant & ex anathomiis cōtēplari oportet & ex aiali historia.) theodo. uero gaza dixit.
 (spectare id tū p̄ disectiōne tū ēt p̄ comētationē hoc ē historia aialiū debēt.) Eodē ēt li. ait (quonā mō hæc ita
 se habeāt tū situ tū ēt specie ex historia disectiōeq; aialiū petēdū ē) Græce at̄ scriptū est i plurali ex anathomiis
 p̄rio ēt de aialiū generatiōe. de utero loquēs dixit (quomō se hēant oportet & ex anathomiis & ex historiis cōtē-
 plari.) Hoc ēt sc̄do de generatiōe aialiū dicēs (patet hoc ex historiis & disectiōibus aialium.) Nō parū post ēt sic
 scribit. (Oportet aut̄ hæc cōtēplari & exemplis eorum q̄ i anathomiis & eoz quæ in historiis & comentariis.)
 per hæc enim uerba se de anathomia scripsisse innuere uidetur. Tam & si per eadem uerba maxime ex uerbis
 theodori aliquis forte capere posset non libros de anathomiis. sed incisionum opus manuale intellexisse uerior
 tamen est prior snia. potissime cum a galeno comprobata sit. nisi forte libros historiarum qui & partes & gene-
 rationem narrāt ari. anathomias itelligere uolueris. cū & p̄riū sitū & formā & iuamēta determināt. qd̄ p̄fecto
 difficile est recte posse iudicare hoc tamē te scire uolumus q̄ illud q̄ diogēis iterpres scripsit anathomoz apud
 matrē græcā ἀντομων anathomō repit. q̄ qdē genetiuis pluralis. & illius ἀνατομων anathomon. & illius noīs
 ἀνατομη anathomiē ēt p̄r. sed si illius noīatiui anathomō ponat̄ genetiuis: nihil penitus ad rē significauit. ana-
 thomū. n. diuisū siue isertū significat. nisi forte diximus p̄ illud anathomō aialia isecta ut opes itellexisse ita ut
 de illis octo uel nouē cōposuerit uolumina. Sed hoc minie ē. eo q̄a talia aialia apud græcos peculiare non hūt. di-
 cūf. n. ἐντομα. enthoma. nō at̄ enthoma. est igit̄ illius noīs anathomi genetiuis. quā nos latini uocabulo græco
 anathomia uocamus. melior igit̄ fuisset iterpratio si anathomiarū dictū fuisset. ut dixi quādo cū isecta ut apes
 græci uolūt exprimef aialia: nō anathoma sed pprio eoz noīe enthoma dixerūt. Hic igit̄ anathomiarū liber li-
 bro historiarū anexus uē. potissime cū ipsa anathomia eoz q̄ i historiis docent̄ maxie eius q̄ ē de p̄ribz: sic exē-
 plū maxie cū utrūq; simul librū & historias & anathomias: ari. i suis sp̄ copulet dictis quoq; deide oīum causæ
 & i libro de p̄ribz & libro de generatiōe iqrunt. Et hac de cā uti sup̄ deduximus ipsemet ari. i historiis & isec-
 tiōibz patere dicit. anathomias. n. sp̄ cū historiis copulat. q̄si earū sint exēplū & apēdices. Et hæc satis de alimen-
 ti cōscriptiōibz & uera diogenis & plinii cū nostro libroz definito nūero cōcordia dixisse sufficiāt. Quis igit̄
 sit p̄riū ac libroz doctrinae physicae ari. numerus & ordo sc̄dm uerā pateticoz sniam ex iis q̄ in huius nri libri
 p̄rio uolumie tractata sunt q̄sq; sufficiēti itelligere poterit.

Volumē sc̄dm & ē disputatō c̄tra nōnullos errātes circa ordinem q̄rtæ & q̄ntæ p̄ris. Sectio p̄ria. Vnū habēs
 caput in quo contra eos qui dixere plantarum negocium ordine doctrinae precedere ad negocium de anima

libus: pluribus disputat rationibus.

Xpeditis generatim ac singulatim in priori volumine: particione: ordine: ac numero partium ac librorum physice doctrinae Aristotelem. Nunc quorundam errores circa predicta corripiendi sunt. ac primo ordinis erroris partis ad partem. illius scilicet quod circa ordinem cadit particularium partium unius quod est de animalibus: reprobabimus. **Questio de ordine partium ad partem est: quod nam per ordine doctrinae ac tractationis procedere debeat. an ea quod de animalibus: an potius quod est de plantis** Ad hoc latini omnes & Averroes & Avicenna respondendo plantas proponunt animalibus. quoniam cum simpliciora sint secundum naturam priora sunt. natura enim ab inanimatis ad plantas per gradus procedit. a plantis gradatim ad animalia. ad hoc autem nos dicimus quod simpliciora compositioribus: uti vere dicunt: secundum naturam priora sunt sicut principia in libro de physica auditioe tractata: priora sunt iis quae sunt ex principis. quoniam simpliciora. & ideo prius doceri debent. similiter simplicia per tractata sunt prius in libro quod de caelo & mundo & libro de generatione & corruptione quod mixta: cum eis priora sint natura. pari est modo iter ea quod mixta sunt: inanimata ipsa: animatis. tractationis. n. ordo in scientiis habendus: ab his quod simpliciora sunt ac natura priora. ad minus simplicia gradato successu procedere debet. modum tamen demonstrandi quo predicta tam simplicia quam compositiora in naturalibus potissime doceri debent: ab his quod nobis notiora sunt licet simpliciter ignotiora sint procedere debet ut in eo quod de physico auditu scriptum est. Hanc igitur in ordine tractationis: & quo ad doctrinationem nostram sic se habere debet si iter ea nulla sit in eorum instructione accommodata oportunitas. Caeterum si compositiora ac simpliciter posteriora talia fuerint quod eorum cognitio ad cognoscenda simpliciora: quodam forma ac exemplar sit: in talibus non dixerit tantum in demonstrandi modo: sed in ordine quoque tractationis. prius doceri debet ea quod aliorum sunt exemplar quam compositiora & natura posteriora sint. ut ex eorum priorum cognitione in simpliciorum cognitionem: tanquam ab exemplari quodam: facilius aptiusque manuducamur. Hac ratione ductus Aristoteles in primo de historiis dixit prius de partibus hominis quam caeterorum animalium: quam simpliciora essent: commodiori ordine se tractaturum. quoniam partes nostrae quam plurimis aliis natura posteriora sunt: cum ille simpliciora habeat naturam: at tamen nobis certae magis ac explicatae sunt cum eas familiariter assidue pertractemus. Nam sicut numerum rei alicui conferendo iam certae ac explicatae quae sit experimur: sic caeterorum partes animalium per partes optime a nobis exploratas ac certas. cognosci debet hoc idem de reliquis dicatur rebus. Ait enim. (Sed primum partes hominis explicare demum. ut enim nuncios ad id quod sibi quoscumque exploratum certumque habeat perbare solet. ita caeteri quoque in rebus agendum est. at homo animalium maxime omnium notum nobis necessarium est. A simili dicimus quod animalia respectu plantarum magis certa ac explicata nobis natura enim eorum nobis est explorata plurimisque explicata magis. quae ueluti plantarum exemplar ea nos prius discere demum. ut per portione quodam quod de animalibus iam a nobis tanquam explanationibus: susceptum fuerit: De plantis quoque id in nobis elucescat. de ordine enim loquimur quo nos regere ignari ad capescendam doctrinam passim manuducimur hoc autem sit si ab exemplari quodam animalibus in scripto in plantarum exemplum accommodatissime ducamur. de quo Theophrastus in historiis plantarum ait. (Ad summam omnium quod in plantarum genere spectant: similitudo expectanda ex iis quod animalibus insunt quoad fieri poterit.) Partes enim plantarum indistinctae sunt: ita ut discerni nequeant nisi animalium partibus collectae fuerint. quoniam et nota ut inquit Theophrastus ab animalibus susceperit. Venam enim. carnem. cutem. matricem. de plantis dicitur: ab animalium nota inscipientes: quae animalia tanquam plantarum exemplar prius tractari debet. Nam & si plantae simpliciores sint non propter hoc uti diximus prius doceri debet. tunc enim simpliciora ac in natura priora prius doceri licet: cum compositiora simplicioribus cognitionis exemplar minime fuerit. sic enim principia iis quod sunt ex eis: sic simpliciora ueluti caelum & elementa quatuor: compositioribus sic inanimata animatis prius doceri debet. Non enim principia: principatorum. non simplicia: compositorum: non inanimata puta lapides aut metalla: animatorum: cognitionis modulus seu exemplar sunt. Caeterum animalia ipsa plantarum cognitionis forma sunt & exemplar. Hac de causa Theophrastus in plantarum cognitione hanc uidens cognitionis oportunitatem: de quibus & quo ordine eius preceptor Aristoteles de animalibus tradiderat: disciplinam: de eisdem pene rebus. in his: generatione: & uita. eodemque fere ordine: de plantis ipsis in historiis potissime libris: in tractatione sua eundem sequutus est uestigia. Ad hanc naturam in operibus suis ut in octavo de historiis libro scribitur ab Aristotele ab inanimatis passim transiens procedit ad plantas. tali quippe leuato gradu: ut nonnulla inter ea talia perduxerit: quod uix an uita principet discerni possit. a plantis est sic procedit ad animalia: ut quodam iter plantas & manifesta animalia perducant: quod uix cognosci possunt an sensu principet. a brutis quoque sic ad homines gradatim processit: ut iter ea nonnulla reperiant: quod quodam uideantur uti rationis uestigio. Inter quod omnia sic a natura condita: homo notiores caeteris habet partes. post quem perfecta bruta: puta sanguinea notiores imperfectis sanguine carentibus. imperfecta illis notiores habent partes: quod media admodum sunt uersus plantas. plantae est suas habent consimiliter partes animalibus quodammodo proportionales. **Quae admodum igitur Aristoteles prius de hominis partibus docuit: quia nobis notiores sunt: caeterorum autem prius de sanguine perfectorum partibus quibus compositores sint deinde imperfectorum: quorum partes nobis occulta sunt: & proportione ad perfectiora cognoscunt: pari ratione ante tractationem de plantis: prius doceri debet ea quod de animalibus. ut ex illoque cognitione tanquam modulo ac exemplari quodam in plantarum cognitionem uti exemplum manuducamur. In animalibus enim imperfectis non carnem discernimus: non sanguinem: non cor: non pulmonem. sed per hanc de perfectis scita: tales concludimus partes occultas uel proportionales esse in non perfectis. puta cordi pulmone. sanguini proportionale aliquid: pari ergo ratione de plantis respectu animalium dicendum est. si enim animalis cognitio plene prius habita fuerit: tunc perfecto cortice esse uelut in animalium cutis parte: lignum uti caro: humorem nutrire ut sanguis: Radicem tanquam os cibum ad sumere fructum tanquam fetum. & sic de caeteris in plantis oportune doceri poterimus. dicimus enim sursum in plantis per analogiam ad animalia. similiter deorsum. Quare necesse est cognitionem de animalibus: ad eam quae de plantis procedere. Hoc idem Aristoteles in principio meteorologicorum nobis demonstrat. facta enim tractatorum collectio: iis quoque proportionis quod in eo tradi debet libro: se tandem in posterioribus de animalibus & plantis tractaturum nobis pollicetur dicens. (cum de his pertransuerimus temptabimus si quid dicere possumus secundum inductum modum de animalibus & plantis.) Itaque in fine eius qui de causa est longitudinis ac breuitatis uitae dicit (Sed de hoc quidem secundum se in his quae de plantis determinabitur.) iis enim in duobus locis in quibus locis de ipso ordine potissime cura est: animalia proposuit plantis. preter hanc cum in fine quarti libri meteorologicorum similes partes dixisset fieri ex elementis: ex**

similaribus at ptribus dissimulantes: ex iis tādē aīata cōposita fieri ostēdit. hōiem uerbi grā plātam, p quā uerba nobis indicat ut Alexāder aphrodiseus inq̄ librū de ptribus aīaliū mox comitem eius esse q̄ de meth: eorologi- cis inscribit .ait. n. ibidē. Alexāder (Hūc librū sequi uident q̄ de ptribus aīaliū. ī secūdo. n. de ptribus aīa iū de q̄b hic dicebat oportere facere dixit . dicit. n. in ipso primo qdē de similaribus ptribus . deinde de dissimilaribus q̄ sunt ex iis) per q̄ oīa supius disputata demōstratū est q̄: reus aīalia ante plantas doceri debeant . pro dictōz tū oportunitate ac dicēdoz intelligētia hoc sciri oportet. q̄ cū in fine aut ī p̄cipiis aut mediis libroz aristo. aliqd de prius tractatis colligit aut de dicēdis pponit: tūc illud p uero ordine obseruādū ē. nisi forte aliqua p̄culari de cā hoc factū fuerit. quonīa dictōz collectio & dicēdoz ppositio: ordinē notat. q̄re illud qdē in p̄cipio me- theoroz sic scriptū ē (Tēptabimus si qd possumus. secūdu inductū modū aliqd speculari de aīalibus & plātis) sicut ēt in fine de lōgitudine uitae. in iis. n. aīalia pponit plātis. Ideo ex iis accipiendū est q̄ tractatio de aīalibus p̄cedere debeat eā q̄ de plantis. Nō ab re aut dictum est: nisi forte aliq̄ p̄culari de cā hoc factū fuerit: Si. n. aliq̄ cā p̄ter ordinē colligere eū impulit tūc talia in his locis uerba nō oīmode indicant ordinē. quēadmodū in prin- cipio de generatiōe aīaliū factū esse cognoscimus. ubi ea q̄ de ptribus tractata sunt colligit non ut hunc librum de ḡnatiōe cū eo q̄ de ptribus aīalibus. sed alia p̄culari supius definita & inferius magis definienda cā: sic etiam in p̄cipio de cā lōgitudinis ac breuitatis uitae ubi nō grā ordinis dicēdoz addicta collegit de somno & uigilia similiter quoq̄ ī p̄cipio eius q̄ d̄ motu aīaliū. ut p̄tī supius. p̄tī inferius magis demōstrabit. Ceteroz si forte ī li- broz intermediis potissime nō colligēdo nec pponendo sed absolute p oportunitate rei de q̄ ibidē agit: dicat de tali re aut tali alicubi tractasse: aut tractatuz eē: puta si in libris de aīalibus absolute dicat de hiis dictū ē in iis q̄ de plātis: uel similia uerba: talia p̄fecto uerba ordinē doctrinae nō demōstrāt. neq̄ p hac aut similia uerba itelligere phas ē librū de plātis p̄cedere ea q̄ de aīalibus. & sicuti de plātis hoc inductū ē exēplū respectu aīaliū: sic quoq̄ de ceteris dicat libris iuenies. n. nōnūq̄ aristo. de aliq̄ materia scribētē: dicētē se in aliquo libro de tali re p̄tractasse. q̄ tū liber doctrinae ordie eo posterior ē q̄ p̄e manibz habet quin aliq̄do de eodē nūc dicit se tracta- turz: nūc fecisse tractatū. q̄admodū ī libro de aīaliū p̄tribus sc̄do ait. (q̄obrē de stirpiū siue plātagz forma seorsū agēdū ē) Et p̄rio de aīaliū ḡnatiōe dicat. (Sed d̄ stirpiū siue plātis seorsū ope p seipsis dicatō agēdū ē) Cū tū ali- bi uidelicet circa sc̄dū libri d̄ aīaliū ḡnatiōe calcē cōtrariū uelle uideat. loquēs. n. de plātis dixit sed de his alibi a nobis disputatū ē.) ī primis. n. duobz sermōibz ante plātas aīalia p̄cedere sentire uideat ī tertio at cōtrariū ī suis uerbis nisi recte itelligant uelle uideat. talia. n. dicta nō ī p̄cipiis aut libroz finibz: seu nō ī expeditiōe alicuius materiae uel icēptiōe alicuius materiae. sed intermediis: potius materiē absq̄ tractatoz collectione & agēdo- rū p̄pone nec de ordine dicta sunt. Per hac itaq̄ pluribz demōstratū ē: doctrinā de aīalibus antecedere ad eā q̄ ē de plātis. ex q̄b manifestū ē quonīa ponētes plātas ante aīalia ī ordie doctrinae credētes ari. ordinē imitari: nō sunt aristotelis. sequuti uestigia: imo ab eo in hoc & a paripateticis ueteribus non parum deuiauerunt.

Sectio disputas tra illos q̄ nō recto d̄ aīalibus negociū disponūt ordie. Ca. l. d̄ duobz epilogis iuicē aduersantibz.

Isputaturus de erroribz ī ordine libroz de aīalibus physicae doctrinae Ari. cadētibz ī primis de duobz agā sermōibz: inuicē aduersantibz. quoq̄ alter ē quo ī fine de ptribus aīaliū sic scriptū repit (sed de ptribz aīaliū quā ob cām quaeq̄ sint dictū iā ē p oīa aīaliū ḡnā q̄ cū explicata sint seq̄ ut de ḡnatiōibz dise- ramus) p q̄ accipit librū de ḡnatiōe aīaliū mox ad eū seq̄ debere q̄ de ptribz agit Ex aduerso at hēt ī fine de mo- tu aīaliū sub iis uerbis. (De ptribz qdē igit uniuscuiusq̄ aīaliū & d̄ aīa: Adhuc at & de sensu & memoria & som- no & cōi motu dixius cās. Reliquū at de ḡnatiōe diceit.) q̄no significat libros d̄ aīa: d̄ sensu: de sōno: d̄ memoria: d̄ cōi motu iter eū q̄ d̄ ptribz & eū q̄ d̄ ḡnatiōe medios eē. ergo abo hui sermōes iuicē aduersari uideat. De hiis igit qs uerus sit qs falsus: & quō falsus & q̄ nā fuerit d̄ceptōis cā nūc docēdū ē. cū q̄b ēt de altero quodā disputabi- mus sermōe ab aristo. ī libro de lōgitudine ac breuitate uitae posito rōne cuius plurimi oborti sunt errores.

Quod epilogus seu sermo positus in fine libri de motu animalium in communi uerus est: & qui ī fine libri de partibus inuenitur est falsus. Caput. II.

Scimus igitur q̄ sermo ille qui est ī fine de motu uerus ē. alter uero deprauatus. q̄bus. n. illū correxero: d̄ iisdē hunc approbabo. Nā iste de ptribus inartificiosus ē. nec Aristoteli ingeniosissimo cōdecēs: neq̄ po- steriora prioribus coniungēs. idē. n. ē ac si diceret dixi de A nūc dicā de B & ī p̄cipio sequētis libri ea dē p̄cise repetēdo dicat. dixi de A nūc dicā de B. Est. n. nugatio potius q̄ prioribz posterioroz ingeniosa copula . in uiginti tribz. n. dcis locis nō repit ut dixius: q̄ ī li. fine collecta & pposita fuerit eadē p̄cise se ī li. p̄cipio mox seq̄ntis collecta fuisse & pposita. Si. n. ī p̄cipio alicuius colligit & p̄pōit: ī āterioribz uel solū colligit uel solū p̄pōit licet hoc raro cōrigat: uel nihil de his efficit. Si at utrobiz ī fine ac p̄cipio colligat & p̄pōat: hoc non p̄cise idem fit: quale in principio de generatione animalium & fine de motu contingit. in principio enim de generatiōe colligūt p̄tes & generatiōes pponūt ī fine uero de motu generatiōis tractatō similiter p̄pōit: p̄tes quoq̄ colligūtur. Sed ī hac collectione nō solas partes quae solae in principio de generatiōe collectae sunt: Sed q̄nq̄ alios colligit libros ī tota p̄ria pte quae ē de aīaliū essētia & eēntialibus opationibus cōrētos uidelicet de aīa de sensu de somno & uigilia de memoria de cōi motu . eadē. n. utrobiz p̄cise colligere ac pponere iartifici- osum ē. nec Ari cōsuetū. Nā si epilogus ī fine de motu p̄cularis fuisset: iam p̄tes ipsas non collegisset. cū ab eo libello remotae eēnt. Sed somnū potius sibi cōterminū. At cū liber iste rotius iā exactae p̄tis q̄ ē de aīalium sub- stātia ac substantiae opatiōibus p̄p̄quis terminus eēt: necessariū fuit fecisse epilogū generalē: non solū cōter- minos colligētē libros: Sed remotiora quaeq̄ disputata & p̄xiora cōphēdētē: & hac de cā p̄tes quoq̄ uti p̄rio disputatas collegit: pari modo ī p̄cipio de aīaliū generatiōe ex icidētī cā: nō grā ordinis de ptribus ad memo- riā reuocauit. non. n. ordine ad hoc cogēte hac de ptribus fecit collectionē. quae at fuerit ea p̄cularis cā q̄ eū ad hoc impulerit: inferius post pauca dicēdum erit. Preter hac si liber de partibus cōtinuat cum eo qui de gene-